

УЧИЛИЩЕТО – ЖЕЛАНА ТЕРИТОРИЯ

ЛЯТНАТА ВАКАНЦИЯ – ВРЕМЕ ЗА ОТДИХ, НО И ЗА ГЕОГРАФСКИ ЗНАНИЯ

Като дългогодишен учител, познаващ добре учебните програми по география, считам, че учениците не могат достатъчно задълбочено да осмислят географските знания поради ограничените часове за практически занятия на терена, наблюдения и учебни екскурзии.

Особено необходимо е провеждането на летни практикуми за учениците с изявени интереси към географията, участници в конкурси, проекти, географски олимпиади. Това може да се реши като се използва свободното време през лятото, когато заедно с отдиha, развлеченията и игрите те могат да се занимават и с наука. Тази година това стана реалност чрез проекта **„През лятото освен с игри ще се занимаваме с наука, творчество и красота“**, реализиран благодарение на съвместните усилия на ОУ „Христо Смирненски“, РЕКИЦ, „Читалища“, НЧ „Габрово“, НЧ „Отец Паисий“ и с финансовата подкрепа на фондация С.Е.Г.А. (Старт за ефективни граждански инициативи).

Идеята беше да се организира по-смислено прекарване на свободното време на учениците. Още в края на учебната година чрез анкети учениците сами посочваха с какво искат да се занимават през лятото. Най-много избраха да задълбочат своите знания по: Информационни технологии, Музика, Изобразително и приложно изкуство, Модерни и народни танци, География, История, Английски език. След това бяха привлечени специалисти от посочените области, които да разработят програмите за **лятното училище**.

Искам да споделя работата в модул **„Аз изучавам географията на моя роден край“**. Програмата включваше теоретични и практически занятия в следните раздели:

1. Природата на родния край
2. Население и демографски проблеми
3. Проучване на селищата на родния край
4. Стопанството на Габровския край
5. Туристически забележителности

Предвиденият за изучаване материал в мо-

дула беше разпределен в един ден от седмицата в два теоретични часа, а практическите занятия продължаваха докато се задоволят интересите на най-любопытните. Така се постигна диференцирана работа с различните ученици. Много полезно беше, че използвахме не само базата на училището, но и успяхме да привлечем и културните институции на града. В началото учениците идваха с известно недоверие, защото до сега не беше им предлагано организирано, забавно и същевременно познавателно прекарване на летните ваканционни дни. В лятното училище всичко беше на съвсем демократични основи – не се пишеха отсъствия, дори оценките бяха по-различни. В края на всяко занятие се извършваше проверка като вместо оценка учениците получаваха награди – според пълнотата на отговора. Съставът на „класа“ беше пъстър по възраст и ниво на знания. Тази трудност имаше и добра страна, защото използваме класическата взаимоучителна методика на учебна работа, като по-големите ученици подпомагаха по-малките чрез консултации и насоки. В началото имаше известна конкуренция между отделните модули. В последствие и това се реши, като по време на излетите и екскур-

зиите всички се стремяха да се изявят – чрез изготвяне на колажи като преводачи, и чрез изнасяне на малки концерти.

Най-много време отделихме за изучаване на природните особености на габровския край. Много ценна беше възможността да се посетят чрез излети и екскурзии почти всички обекти, включени в програмата. Така този сравнително труден материал бе усвоен по по-лесен и забавен начин. Изучаването на релефа на Шипченска Стара планина бе извършено чрез едnodневна екскурзия до местността Узана, Географския център на България, връх Исполин и връх Шипка. По маршрута учениците се запознаха не само с особеностите на релефа, растителността, животинския свят, но и измерваха температурата и влажността на въздуха, атмосферното налягане, движението на въздуха и откриваха географските закономерности. Разходката по образователната еко-пътека „Узана“ беше осъществена с помощта на специалисти от Природен парк „Българка“. Те представиха особеностите на природния парк, правилата за движение, туристическата маркировка, показаха как трябва да се събират и хербаризират редките растителни видове. Незабравими ще останат уроците в зелената горска класна стая, игрите свързани с ориентирането и движението по азимут, разпъването на палатки и други туристически умения. Лекцията на планинския спасител представи опасностите в планината и начините за предпазване от природни бедствия. Учениците получиха и печати – доказателство за посещение на съответните обекти, в книжките „Стоте национални туристически обекта на България“.

Много интересни бяха излетите до габровските възвишения Градище и инверсното плато Стражата. Там учениците откриваха истинските причини за образуването на тези особени релефни форми като тър-

сеха верния отговор между легендите, преданията и научните теории. Събираха скални образци и вкаменелости, скицираха.

С карстовите форми – тъй характерни за габровския край, учениците се запознаха при посещението на пещерата Бачо Киро край Дряновския манастир. Иначе трудно разбираемите кари, понори, въртопи, валози, сталактити, сталагмити, сталактони бяха много лесно усвоени.

Изучаването на темата „Стопанството на габровския край – вчера, днес и утре“ беше онагледено чрез посещение на АЕК „Етър“. Там всички се запознаха с 26-те занаята, развивали се през Възраждането в „Българския Манчестър“ – град Габрово. С интерес наблюдаваха как изкусни-те ръце на майсторите обработват глината, дървото, вълната, кожата, среброто и медта и създават съдове, накити, каруци. По-смелите дори сами опитаха своите умения да творят.

При посещението на габровския Соколски манастир учениците се запознаха с уредбата на християнската църквата и пиха вода от уникалната чешма с осем чучура, изградена от прочутия майстор Кольо Фичето.

С разнообразна проучвателска и практическа работа бе свързан раздела „Туристическите забележителности на габровския край“. Това направи съпричастни всички към развитието, проблемите и перспективите на туризма в родния край. Учениците направиха оригинални картосхеми, табла и рекламни диплянки със свои снимки.

Лятното училище като иновационна форма на работа с учениците бе посрещната с интерес както от тях, така и от техните родители и от габровската общественост. Проявите бяха отразявани редовно в местния печат, радио и телевизия.

Учениците и родителите се убедиха, че тези занимания са много необходими, защото се ангажира пълноценно свободното време чрез предлагане на възможности за съчетаване на отдиха с усвояване на нови знания, и то по занимателен за учениците начин.

Особено наложително е провеждането и на специализирани летни практикуми по География за учениците с изявени интереси, участващи в проекти, географски състезания и олимпиади. Те трябва да се провеждат в най-атраktivните географски региони с участието на специалисти от различни научни области на географията.

Христо Кичиков

учител по география
ПГТ „Пенчо Семов“ – Габрово